

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 9. oktober 2024 blev i sag nr. 101233:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

P+, Pensionskassen for Akademikere
Dirch Passers Allé 76
2000 Frederiksberg

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning. Han har i klageskema af 23/2 2024 til nævnet bl.a. anført:

"Overtrædelse af Informationsbekendtgørelsen § 4 sekundært § 6, stk. 4, i 'God skik bekendtgørelsen', idet:

Klagen går på, at P+ ikke har udsendt individuelle breve i e-boks oktober 2020, 2021 og 2022 ved varslings om prisstigninger i følge SUL bekendtgørelse, på invalideforsikring herunder rådgivning om kundens konkrete muligheder for at reducere udgiften eller helt undgå den. Således som specificeret i klage med bilag af 15-12-2023.

Prisstigningerne tilsendes først medlemmerne i e-boks i depotoversigt i april året efter stigningerne er trådt i kraft december 2 år før *), og heller ikke her henledes opmærksomheden på prisstigninger, ligesom der igen ikke ydes konkret og individuel vejledning og rådgivning om muligheder for reduktion af forsikringsomfang og dermed udgift.

At der på tidspunkt for udsendelse af 'depotoversigt' i e-boks er gået 18 måneder over varslingsfristen 30 dage før ikrafttræden, kan kun føre til at kunderne fratages lovpligtige rettigheder i mindst 18 måneder.

Skærpende ift. til forsinkelsen på 18 mdr. er, at depotoversigten kun belyser stigningens størrelse i kr. og % hvis depotoversigten sammenholdes med en depotoversigt året før.

Skærpende er endvidere, at depotoversigten dels ikke rådgiver, dels ikke opfordrer til at søge videre rådgivning, om muligheder for at reducere dækningsomfanget og dermed forsikringsudgiften.

Klager er uenig i P+ påstand i seneste svar af 19-01-2024: 'at prisstigningen ikke har været en 'væsentlig ændring', som vi er forpligtet til at informere om'.

Vedlagt klage af 15-12-2023 er et bilag 3, (Ankenævn for forsikring sag 96625) hvoraf som et eksempel på varslinger fremgår, at [andet selskab] netop varsler helt identiske type stigninger på 'kun' 15 %, mens P+ lader stigninger på 63-148 % foretage uden denne direkte forvarslings.

...

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

At prisstigningerne på hhv. 82,5 %, 148,5 % og 63 % gentager sig for forsikringsårene 2021, 2022 og 2023 kan kun føre til at bristet er alvorligt, og at compensation skal opgøres ift. 18 måneder i alle 3 år.

1) Det er principielt at rådgivning og varslings er bevidst fravalgt af P+ 3 år i træk, hvorfor depotet må tilskrives et tilsvarende beløb for de 18 måneder der går fra varslet burde være udsendt, til depotoversigt udsendes i e-boks.

2) Medlemmer, der har tegnet invaliditetsdækning ud over den nedre dækningsgrænse, som derfor har haft en principiel mulighed for at benytte et individuelt varsel og individuelrådgivning til at reducere udgiften, skal i e-boks informeres om afgørelsen af denne sag og dens virkninger.

Bemærk, at størrelsen på stigningerne ikke er et klagepunkt, da P+ alene bestemmer pris på forsikringer og selvfølgelig skal følge SUL bekendtgørelsen, og jf. forsikringsbetingelser og regulativer har ret til at fastsætte og korrigere prisen på forsikringer i de enkelte kollektive segmenter. Dette må dog anses underordnet Informationsbekendtgørelsen etc. love."

I brev af 16/4 2024 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Klager har været medlem af P+, Pensionskassen for Akademikere siden 1. december 2015.

Klagers pensionsordning har blandt andet en invalideforsikringsdækning i tilknytning til en livrente i et gennemsnitsrenteprodukt, som har ret til bonus. Ordningen indeholder derudover en rate og en kapitalpension i markedsrente. Rate- og kapitalpensionerne er ikke relevante i denne sag.

For pensionsordningen gælder vilkårene i forsikringsbetingelser til P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4 (**Bilag A**).

Hvad handler sagen om

Medlemmet klager over, at P+ ikke har sendt individuelle breve med varslings af ændret bonusinvaliddepræmie for årene 2021, 2022 og 2023. Han påstår sig i den forbindelse berettiget til at modtage kompensation opgjort i forhold til 18 måneder i alle tre år.

Sagsfremstilling

Klager har siden han i efteråret 2021 fik ny arbejdsgiver været i løbende kontakt med P+. I juni 2022 modtog han såvel en gennemgang af sin pensionsordning samt en egentlig seniorsamtale den 17. juni. Den 20. november 2023 har klager og hans ægtefælle modtaget en fælles seniorrådgivning. Klager har i perioden kontakttet os om blandt andet forrentningen på ratepensionen, de-

Ankenævnet for Forsikring

3.

101233

potrentens størrelse, prognosen for alderspension, forklaring på præmien på invalidepension samt spørgsmål om overførsel af pensionsordning fra et andet selskab.

Efter klager løbende har fået svar på sine forskellige spørgsmål, herunder modtaget egentlig seniorrådgivning, fastholder han fortsat – også efter telefonsamtale med to forskellige specialrådgivere hos P+ den 27. november 2023, i klage af 15. december 2023, som fremlagt af klager som bilag til ankenævns sagen, ikke at være tilfreds med ikke at have modtaget individuelle breve med varsling af bonusinvalidepræmie for invalideforsikringsdækning for årene 2021, 2022 og 2023.

Den 1. januar 2024 overgik klager til alderspension og får udbetalt sin livsvarige alderspension. Herefter indbragte klager sagen for Ankenævnet for Forsikring den 26. februar 2024.

Klagers bidragsbetaling, størrelsen på invalidepension og børnepension har varieret meget i de tre år, som klagen vedrører. Dette er forsøgt synliggjort i nedenstående skematiske overblik over medlemmets pensionsordning i den relevante periode 2020-2024. I hele perioden har klager udover invalidepension en livsvarig alderspension, en depotsikring og MedlemsMidler. Bidrag er angivet før arbejdsmarkedsbidrag.

Periode	Månedligt bidrag til gennemsnitsrente	Størrelse på Invalidepension	Størrelse på Børnepension
2020 hele året	1.534 kr.	621.060 kr.	
2021 januar - juli	1.534 kr.	624.060 kr.	
2021 august	18.250 kr.	624.060 kr.	
2021 september - december	16.368 kr.	624.060 kr.	
2022 januar	19.913 kr.	645.180 kr.	
2022 februar - august	0 kr.	645.180 kr.	
2022 september	26.860 kr.	645.180 kr.	Ca. 41.000 kr.
2022 oktober - december	27.544 kr.	645.180 kr.	Ca. 41.000 kr.
2023 januar	35.437 kr.	702.360 kr.	Ca. 41.000 kr.
2023 februar - november	0 kr.	702.360 kr.	Ca. 13.000 kr.
2023 december	Ca. 13.000 kr.	702.360 kr.	Ca. 13.000 kr.

Begrundelse

Selskabet fastholder afgørelsen af spørgsmålet om varsling af ændret bonusinvalidepræmie.

Skåret helt ind til benet handler sagen rent livsforsikringsteknisk om, at klager mener, at ændringer principielt i alle typer bonusstørrelser skal varsles.

Beskrivelse af bonusmekanik

Når medlemmerne indgår en pensionsaftale med P+ i et gennemsnitsrenteprodukt, består aftalen lidt forenklet i, at medlemmerne indbetaler et aftalt bidrag indtil aftalt udløbsalder, og får betingede garanteret (grundlags-) pension udbetalt på et aftalt tidspunkt eller ved en aftalt forsikringsbegivenhed. Pensionsaftaler er langvarige aftaler på typisk op til 70 år. Derudover gælder, at medlemmerne har ret til bonus.

Beregningselementerne, der lægges til grund ved beregningen af forsikringspræmier, skal vælges med forsigtighed, jf. § 30, stk. 4, i lov om forsikringsvirksomhed i tværgående pensionskasser, livsforsikringsselskaber og skadesforsikringsselskaber m.v. (lov om forsikringsvirksomhed). Dette kaldes tegningsgrundlaget og er en del af teknisk grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet. Dette forsigtighedsprincip betyder i praksis, at der alt andet lige vil opstå et overskud. I gennemsnitsrenteprodukter er behandlingen af dette overskud reguleret i kontributionsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 1457 af 11. december 2017, som overordnet siger, at gruppen af medlemmer skal have en rimelig del af dette overskud tilbage. Overskuddet gives til medlemmerne via bonus, som i P+ fastsættes af bestyrelsen minimum en gang årligt. Bonusanvendelsen i P+ fremgår af Politik for bonusanvendelse og særlige bonushensættelser, som er tilgængelig på P+'s hjemmeside [link].

I P+ anvendes bonus blandt andet til at opskrive pensionen.

Pensionsordningen indeholder en (betinget) ydelsesgaranti og ikke en årlig garanti for forrentning eller præmie. Der kan derfor godt være år, hvor der trækkes en højere bonusinvalid præmie end den benyttede grundlagspræmie, ligesom der kan gives en depotrente, som er lavere end den benyttede grundlagsrente. I disse tilfælde er der tale om negativ bonus. Hvis bonusinvalid præmien er lavere end den benyttede grundlagspræmie, så er der tale om positiv bonus.

Hvis depotet samlet set er vokset mere end beregnet ud fra de forudsatte beregningselementer i tegningsgrundlaget, så bliver grundlagspensionerne opskrevet.

Bonusinvalid præmierne fastsættes minimum årligt på baggrund af de forventede fremtidige invalidetilkendelser, udviklingen i de faktiske invalidetilkendelser og størrelsen af de kollektive reserver. Medlemmernes depot fratrækkes løbende betaling for invalideforsikring i form af bonusinvalid præmier, ligesom de løbende tilskrives forrentning i form af depotrente. Når der sker ændringer i bonusinvalid præmierne, er det derfor en ændring i størrelsen af bonus og ikke en ændring i den aftalte benyttede grundlagspræmie.

Denne type pensionsaftale, hvor bonus gives tilbage til forsikringstageren via bonusinvalid præmier, er beskrevet som nedenfor angivet i Rapport om bonus i livsforsikring (bonusrapporten), som er tilgængelig på Finanstilsynets hjemmeside.

<https://www.finanstilsynet.dk/tal-og-fakta/rapporter/2005/rapport-om-bonus-i-livsforsikring>

Følgende afsnit fra Bonusrapporten har særlig betydning for denne sag:

Bonusrapporten side 6, afsnit 2 og 3:

'Ved indgåelse af en livsforsikringsaftale overtager en livsforsikringsvirksomhed mod en præmie en økonomisk risiko for en begivenheds eventuelle indtræden. Begivenheden skal være knyttet til forsikringstageren eller en andens levetid eller helbred. Livsforsikringsvirksomheden hæfter for opfyldelsen af de aftaler, som livsforsikringsvirksomheden indgår med de enkelte forsikringstagere.

Ved indgåelse af en livsforsikringsaftale skal præmien på forsikringen efter loven fastsættes betryggende, således at der er stor sikkerhed for, at livsforsikringsvirksomheden ved forsikringsydelsens forfaldstidspunkt(er) har tilstrækkelige midler til opfyldelse af aftalen. Forsikringstageren betaler som regel en forsigtig fastsat præmie for forsikringen i forhold til nu-

tidsværdien af de aftalte forsikringsydelser, og på baggrund heraf anses det for rimeligt, at forsikringstageren får andel i det overskud, der kan forventes under aftalens løbetid.'

Bonusrapporten side 12-13, kapitel 2.7

'2.7 Livsforsikringsvirksomhedernes overordnede bonusprincipper

Langt den overvejende del af de danske livsforsikringsvirksomheder giver i dag såkaldt forlodsbonus, således at bonus beregnes og fordeles til den enkelte gennem bonussatser, som fastsættes forud for den periode, de skal gælde for. Fastsættelsen af bonussatserne foretages af livsforsikringsvirksomhedens ledelse på baggrund af en vurdering af den samlede økonomiske situation, hvor forhold som hidtidige afkast, forventet afkast, forventet risiko- og omkostningsresultat, livsforsikringsvirksomhedens kapitalstyrke, forretningspolitiske overvejelser samt, for visse livsforsikringsvirksomheder, konkurrencesituationen indgår. Det er blevet almindeligt, at der ved offentliggørelse af bonussatserne tages forbehold for, at disse kan ændres. Metodisk udspringer overvejelserne om bonussatserne af en række mere rene teoretiske modeller for bonusberegning, -fordeling og -anvendelse. Beregningen og fordelingen af bonus foregår efter to overordnede principper, idet det for begge former er et kollektiv af policer/forsikringsaftaler, som overskuddet måles på. Dette kollektiv kan i nogle sammenhænge være hele bestanden, mens det i andre sammenhænge kan være mindre grupper, delbestande eller lignende.

De to overordnede principper er 'Tilbagebetaling af for meget indbetalt præmie' og 'Ugaranterede ydelser på realistisk grundlag'.

2.7.1 Tilbagebetaling af for meget indbetalt præmie

Dette er den klassiske opfattelse af bonus, hvor den forsigtigt fastsatte præmie tilbagebetales til forsikringstageren, hvis det viser sig, at den var for højt sat. Der kan være tale om tilbagebetaling af såvel præmie på risiko og omkostningselementer som en merrente i forhold til det forudsatte i tidligere eller indeværende periode. De enkelte elementer i bonusberegningen kan være enten positive eller negative. Den samlede sum kan også være negativ, hvilket kan være knyttet sammen med en regel om, at alene positive beløb fordeles til forsikringstagerne.'

Som beskrevet i bonusrapporten afhænger størrelsen på bonus således af den faktiske udvikling i P+, og bonus kan derfor naturligt kun fastsættes løbende. Bonussatser fremgår af det anmeldte tekniske grundlag, som man kan se på Finanstilsynets hjemmeside. Typisk gælder bonussatser for et kalenderår ad gangen, men det er ikke sjældent, at bonussatserne opdateres i løbet af kalenderåret. Eksempelvis blev bonusinvalidpræmien i en anden medlemsgruppe ændret pr. 1. marts 2021, da den faktiske udvikling var væsensforskellig fra den forventede. I anmeldelsen af det tilhørende tekniske grundlag står 'Invalidesatserne for JØP A, JØP B opdateres, da resultaterne i årsregnskabet for 2020 er bedre end forventet'. Det er en væsentlig egenskab ved bonus, at størrelsen fremadrettet kan ændres med kort frist, hvilket er vanskeligt foreneligt med et egentligt varsel af medlemmerne. Depotrenten kan også benyttes som eksempel på dette. I begyndelsen af 2022 havde P+ en depotrente på 11,5 %. Desværre udviklede de finansielle markeder sig negativt, hvilket betød, at depotrenten medio 2022 blev nedsat til 0 %. Nedsættelsen var alene en ændring i størrelsen af bonus og en ændring på baggrund af den hurtige negative udvikling i det faktiske investeringsafkast. At det skal være muligt at nedsætte depotrenter med kort frist, er derfor logisk og naturligt. Tilsvarende gælder for bonussatserne for de andre beregningslementer, herunder bonusinvalidpræmierne.

Ankenævnet *for* Forsikring

6.

101233

Det kan yderligere bemærkes, at bonus sprogligt og generelt er udtryk for noget ekstraordinært eller noget ekstra udover det 'almindelige', hvilket også understøtter, at en nedsættelse af bonus ikke er noget, der skal varsles.

SUL-bekendtgørelsen, informationsbekendtgørelsen og God-Skik bekendtgørelse

Klager henviser i sin klage til både SUL-bekendtgørelsen, informationsbekendtgørelsen og God-Skik bekendtgørelsen uden dog at henvise til konkrete bestemmelser.

Klagers invalideforsikringer er komplementære forsikringer tegnet i tilknytning til livsforsikring og omfattet af bilag 2 i lov om forsikringsvirksomhed og er ikke underlagt reglerne i SUL-bekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 2003 af 1. november 2021 om livsforsikringsselskabers syge- og ulykkesforsikringsvirksomhed). SUL-bekendtgørelsen omhandler forsikringsvirksomhed omfattet af forsikringsklasse 1 og 2 i bilag 2 i lov om forsikringsvirksomhed. Der er stor forskel på forsikringsaftaler med ret til bonus, som er omfattet af kontributionsbekendtgørelsen, og forsikringsaftaler underlagt SUL-bekendtgørelsen.

§ 4 i informationsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1132 af 17. november 2006 om information om livsforsikringsaftaler) foreskriver, at pensionsselskabet skal varsle, hvis der foretages væsentlige ændringer til ugunst for medlemmet i de aftalte forhold. Som det er beskrevet ovenfor, er der ikke ændret i de aftalt benyttede grundlagsinvalidepræmier, men alene i bonusinvalidepræmierne, og der er således ikke krav om varsel af ændring i bonusinvalidepræmierne i bekendtgørelsen.

Klager har i bilaget med klagers brev af 15. december 2023 medsendt vejledning nr. 10516 af 14. september 2015 til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og oplyst flere afsnit med gult, som omhandler ændringer i bidrag og væsentlige ændringer i andet vederlag. Som det er beskrevet ovenfor, så er der ikke ændret i de aftalt benyttede grundlagsinvalidepræmier, men alene i bonusinvalidepræmierne. Så denne vejledning indeholder således heller ikke krav om varsel af ændring i bonusinvalidepræmierne.

P+ skal derfor afvise, at der er hjemmel i disse bekendtgørelser til at der skulle have været varslet om ændring i bonusinvalidepræmierne.

Ændringer i størrelsen af invalidedækningen

Klagers invalidedækning omfatter både udbetaling af invalidepension, udbetaling af børnepension til alle børn under 21 år og bidragsfritagelse, dvs. fortsat indbetaling til livrenten, så niveauet for alderspensionen fastholdes. Det fremgår af det skematiske overblik over klagers pensionsordning i den relevante periode 2020-2024 under sagsfremstillingen, at klagers pensionsordning er ændret flere gange. Invalidepensionen er løbende generelt steget i størrelse, hvilket alt andet lige giver en højere invalidegrundlagspræmie og bonusinvalidepræmie.

Der har også været perioder med større løbende indbetalinger, hvilket giver en høj bidragsfritagelse. Det betyder, at invalidedækningen er væsentlig større end i de perioder, hvor der ikke har været indbetalinger, hvilket også medfører en øget invalidegrundlagspræmie og bonusinvalidepræmie. Fx vil en indbetaling på 25.000 kr. om måneden svare til en udbetalt invalidepension på 300.000 om året (12x25.000 kr.).

I den sidste del af perioden har der også været en børnepension, som kom til udbetaling ved invaliditet. Disse løbende ændringer betyder, at det ikke er relevant og retvisende at sammenligne én periode med en anden periode, hvor forholdene har været mærkbart anderledes. Der vil med andre ord ikke være en lineær udvikling.

Ankenævnet *for* Forsikring

8.

101233

Betydning af ændring af bonus

Pensionsaftalen er som beskrevet ovenfor en langvarig aftale om en udbetaling ved en aftalt forsikringsbegivenhed. Hvis der i et enkelt år er en ekstraordinær høj eller lav bonusinvaliddepræmie, har det generelt en lille effekt for størrelsen af den udbetalte alderspension/aldersprognose. P+'s egne analyser har vist, at et arketype-medlem på 50 år alene vil få ca. 1 pct ændring i aldersprognosen, hvis invalidebonuspræmier ændres med 25 pct. i alle årene indtil alderspensionering. Ændring i bonusinvaliddepræmien for et enkelt år har derfor som udgangspunkt ingen væsentlig betydning for størrelsen af alderspensionen.

Med henblik på at forklare sagen er der foretaget en simuleret beregning af klagers pensionsordning. Beregningen er lavet som om klager havde ændret størrelsen på sin invalidepension til en standard invalidepension (procentdækning) på ca. 57.000 kr., som er fastsat og udvikler sig som størrelsen på alderspensionen (ved 68 år). Ændringen er foretaget med virkning fra den 1. februar 2022, hvor klager stopper med at have en større løbende indbetaling. Der er ikke lavet yderligere ændringer i pensionsordningen.

En sådan ændring ville medføre en reduktion i den betalte bonusinvaliddepræmie på 64 % i 2022 og på 84 % i 2023. Den nye bonusinvaliddepræmie ville udgøre ca. 4000 kr. i 2022 og ca. 2.900 kr. i 2023, hvilket er lavere end de betalte bonusinvaliddepræmier for henholdsvis 2020 og 2021.

Medlemmets udbetalte alderspension pr. 1.1.2024 udgør i dag 15.419 kr. pr. måned før eventuel indkomstskat. Med ændringen ville medlemmets udbetaling udgøre 15.532 kr. pr. måned før eventuel indkomstskat, hvilket er under 1 pct ændring.

Det skal i øvrigt bemærkes, at i det af klager fremlagte bilag med klagers brev af 15. december 2023 har han under pris for invaliditetsdækning for 2020 angivet et forkert beløb, idet prisen for invaliditetsdækning er angivet til 2.451 kr. Dette skal retteligt være 4.524 kr. Klager har formentlig – og forståeligt – ikke angivet det korrekte beløb, fordi han på grund af skift i it-system hos P+ modtog to depotoversigter for henholdsvis de første fem måneder og de sidste 7 måneder i 2020, udarbejdet i hvert sit system og med to forskellige beløb.

Som beskrevet tidligere er der løbende sket ændringer i medlemmets pensionsordning i forhold til størrelsen af invalidedækning, hvorfor sammenligning mellem perioder er meget svært. På trods af dette, så viser beregningen, at for medlemmet ville en kraftig reduktion af bonusinvaliddepræmien have lille betydning for den udbetalte alderspension.

Information om de stigende invalideudgifter

P+ har løbende informeret medlemmerne generelt om iværksættelsen af tiltag mod de stigende invalideudgifter. Som eksempler herpå kan nævnes:

Eksempelvis var der i 2020 en nyhed om lanceringen af nye sundhedstilbud, som hjælp til at tackle arbejds- og privatlivets udfordringer i opløbet.

<https://pplus.dk/presse-og-nyheder/nyheder-pressemeddelelser/p-lancerer-nye-sundhedstilbud>

I 2022 var langtidssygemeldinger et af P+'s to hovedtemaer på Folkemødet på Bornholm.

<https://pplus.dk/presse-og-nyheder/nyheder-pressemeddelelser/hjernerystelser-stress-og-ansvarlighed-pa-programmet>

Bestyrelsesformanden nævnte også udfordringen på pensionskassens generalforsamling d. 17. april 2023. Følgende fremgår af generalforsamlingsreferatet, side 4:

'Det kan desværre konstateres, at stadig flere akademikere bliver langtidssygemeldte, bl.a. på grund af stress, angst og depression. Langtidssygemeldinger har først og fremmest store personlige omkostninger for den enkelte. Men det medfører også en udgift for fællesskabet, og for P+ er der derfor en god business case i at forebygge.'

Fejlagtig henvisning i tidligere brev

I brev af 19. januar 2024 har P+ skrevet til medlemmet, at P+ har hjemmel i pkt. 28.2, punkt 1 i P+ Regulativ 2011 tidligere DIP Regulativ 4 (bilag A), til at omregne pensionerne. Dette er ikke korrekt, hvilket P+ skal beklage. Punkt 28.2, punkt 1 giver hjemmel til at ændre i det aftalte tegningsgrundlag. Såfremt der var sket en ændring i den aftalte benyttede grundlagsinvalidpræmie med henvisning til punkt 28. 2, så ville medlemmet være blevet varslet om en sådan ændring. Da den aftalte grundlagsrente blev nedsat til -1 % pr. 1. september 2021, blev dette eksempelvis varslet klager i brev af d. 5. juli 2021 'Orientering om nedsættelse af din grundlagspension' (**Bilag B**).

Konklusion

Klager har indgået en pensionsaftale med P+ i et gennemsnitsrenteprodukt, som lidt forenklet består i, at klager indbetaler et aftalt bidrag indtil aftalt udløbsalder og får betinget garanteret pension udbetalt på et aftalt tidspunkt eller ved en aftalt forsikringsbegivenhed. Derudover gælder at medlemmerne har ret til bonus. Der er ikke ændret i pensionsaftalen, men alene i bonusinvalidpræmien, hvorfor der ikke er krav om varsling af de ændrede bonusinvalidpræmier for årene 2021, 2022 og 2023. Derfor er klager heller ikke berettiget til at modtage kompensation opgjort i forhold til 18 måneder i alle tre år.

P+ anmoder derfor om, at klagen ikke tages til følge."

Klageren har i brev af 19/4 2024 til nævnet bl.a. bemærket:

"I mellemtiden henledes opmærksomheden på DR artikel af 2024-04-05 gengivet side 4 i dette brev: *Sø- og Handelsretten har afsagt ny dom, Tryg Forsikring A/S aftalevilkår for privatforsikringer om at kunne foretage visse ændringer uden forudgående varsel var ugyldigt. Sø- og Handelsretten afgør i desuden, at kunder, omfattet af de ugyldige prisstigninger har ret til at få penge tilbage.*

Denne klage er om forbrugerbeskyttelse, og efter at have læst P+ svarskrivelse af 2024-04-16, virker det ikke som om den præmis er anerkendt af selskabet, idet der fremføres i forsikringstekniske detaljer og uklare argumenter, der IKKE forholder sig til kernen 'rettidig skriftlig helt klar varsling'.

Det virker som om selskabet i al sin kommunikation indretter IT platforme og skrivelser som om budskaber er til professionelle pensionsforvaltere i kunde-virksomheder, og ikke til alm. forbrugere.

Pplus 'Redegørelse til Ankenævnet 16. ds.' skal følgende detailkommenteres fra klagers side:

Side 1, 2 sidste afsnit 'Sagsfremstilling'

At der har været mundtlig rådgivning om andre emner, og i al væsentlighed sidste halvdel af perioden for de manglende skriftlige varslinger, ændrer ej på, at der ikke er varslet klart i tide.

Ankenævnet *for* Forsikring

11.

101233

Side 2, tabel sidste 2 rækker

Der indbetales kr. 1.587 hver af de 10 måneder feb.-nov. inkl. kr. 15.870, det er ikke det der står! Der indbetales ikke 13.000 i december. Denne type fejl er der en del af i kommunikation fra Pplus.

Side 2+3, begge sider og side 4 øverste halvdel

Om betaling for 'invalidforsikring' knytter sig til en livsvarig pensionsordning m. bonus, ser jeg ift forbrugerbeskyttelseslovgivning alt for teknisk til at have relevans for 'rettidig skriftlig helt klar varslings', og det peger direkte ned i Aftaleloven, aldeles ugennemskueligt for en privat forbruger.

Sagt med andre ord, en privat forbruger skal ikke bekymre sig om de forsikrings-tekniske bagved liggende eller praktiske eller markeds-mæssige årsager til prisstigninger. Det undsiger ikke forbrugerbeskyttelsesretten for private kunder til at modtage 'rettidig skriftlig helt klar varslings'.

Side 4, sidste halvdel

Nu er det ikke private forbrugere i klageskrifter, der skal udpege det eksakt rette lovgrundlag, det må være Ankenævnets, subsidiært Ombudsmanden eller i givet fald Sø- og Handelsretten mfl. Som anført i denne skrivelse, er der endnu flere love der beskytter private forbrugere, som skal tages i ed.

Citat: '*... er der ikke ændret i de aftalt benyttede grundlagsinvalidpræmier, men alene i bonusinvalidpræmierne, og der er således ikke krav om varsel af ændring i bonusinvalidpræmierne i bekendtgørelsen.*'

Som anført i min klage til Klagenævnet, må bekendtgørelser og regulativer anses af lavere juridisk hierarki end den generelle forbrugerbeskyttelseslovgivning og aftaleloven. Til støtte for det synspunkt, henledes opmærksomheden helt principielt på netop afsagt dom, hvor også Tryk netop henholdt sig til aftalevilkår for privatforsikringer, og ikke mente stigninger på få hundrede kroner var væsentlige, men tabte sagen i Sø- og Handelsretten, UDEN det har undret eksperter i forbrugerret!

Om sondringen er relevant, er jo op til Klagenævnet at vurdere. Som privatkunde kan jeg gentage, at årsager til oplevede prisstigninger er aldeles uvæsentlige, og i givet fald burde P+ klogt specificere forskellen på grundlagsinvalidpræmien og bonusinvalidpræmien i de depotopgørelser der tilsendes 1 gang årligt, og i depotopgørelser sonderer Plus ikke, der er anført 1 invaliditetspræmie.

Side 5, afsnit 1

Citat: '*Invaliddepensionen er løbende generelt steget i størrelse, hvilket alt andet lige giver en højere invalidgrundlagspræmie og bonusinvalidpræmie.*'

At klagers invalidedækning 2020-2023 er steget fra kr. 621.060 202 i trin til kr. 702.360 2023, skyldes alene en automatik, dvs. at dækningen følger en helt fast procentdel af årsindkomsten, der er steget som følge af almindelig lønudvikling, jobskifte, ændringer i arbejdstid etc.

Jf. klage, er stigninger i pris for invaliditetsdækning pr. år. i intervallet 63 % til 148,5 % p.a., og henset til stigning i invaliditetsdækning (% af løn) på 3,4 % til 8,8 %, og nævnte citat er ude af proportioner. Helt irrelevant ift. klage over manglende rettidighed og 'skriftlig helt klar varslings' om prisstigninger.

At der i 2022 pludselig dukker en mindre børnepension op på 2-4 % af egen invalidedækning, er forsikringstager helt uvidende om til en start, da ændringen er helt skjult for forsikringstager i en P+ arbejdsgiver overenskomst, og der informeres ikke om de vilkår fra P+, først i november 2023 i tlf. Helt irrelevant ift. klage over manglende rettidighed og 'skriftlig helt klar varsling' om prisstigninger.

Side 5, afsnit 7 – skift af IT system, 2 depotoversiger i 2021 gældende for 2020, (hhv. 5 mdr. & 7 mdr.)

Det er korrekt, der eksisterer 2 depotoversigter for 2020, hvilket klager rigtigt har overset, beklager. Dermed har der næsten ingen stigning været i betaling til invaliditetsdækningen 2020 til 2021. Det understreger, som skrevet i klagen til Ankenævnet, der skal kigges på flere års depotoversigter for at udrede prisstigningerne, tilbage i tid, det er højst uklart og ringe forbrugerinformation.

Det må være korrekt, at Klagenævnet i sin vurdering ser depotoversigterne 2020-22, derfor efterstillet side 5-9 i dette brev. NB: 2023 er i skrivende stund IKKE udsendt til undertegnede endnu!

Depotoversigterne angiver 1 samlet invaliditets-præmiebeløb, IKKE opdelt og specificeret i: invalidgrundlagspræmie og bonusinvalidpræmie. Har aldrig hørt herom før. Forbrugere ser 18 måneder for sent i e-boks en oversigt over, hvad de har betalt til invaliditetsdækning året før.

Side 5, sidste 2 afsnit og side 6 øverste 5 afsnit

Som privatkunde kan jeg gentage, at årsager til de oplevede prisstigninger er klage om manglende 'skriftlig helt klar varsling' helt og aldeles uvæsentlig. For min skyld må P+, af alle de årsager de kan finde på, hæve deres invaliditetsforsikringer helt derop i prisniveau, kr. 18.118/år, hvor de 'priser' sig fuldstændig ud af markedet, blot det varsles skriftligt i e-boks i rimelig tid inden ikrafttræden, sammen med rådgivning om vilkår og muligheder for at imødegå en stigning. Det er IKKE sket.

Side 6, midt, afsnit om Fejlagtig henvisning i tidligere brev I brev af 19. januar 2024 og (Bilag B)

Jeg gad vide hvad klagenævnet får ud af de 7 linjer samt Bilag B af 21. juli 2021. Løsrevne eksempler og endnu en omgang uklar snakken udenom 'kernen i klagen'. Tilmed i periferien af klageperiode. De 7 linjer og de 2 skrivelser nævnt hhv. bilagt, udgør sådan set 3 typiske eksempler på, hvordan P+ mener, at de kan henvende sig til helt almindelige forbrugere, det er totalt uklart, indforstået fagsprog, der reelt udgør udøvelse af overmagt mod meget svagere aftaleparter!

Man kan håbe at Klagenævnet eller en dommer i Sø- og Handelsretten får en klar mening ud af de eksempler på typisk P+ forsikringsjuridisk kommunikation til slutforbrugere.

Sondringen mellem 'invalidgrundlagspræmie' og 'bonusinvalidpræmie' fremgår ikke af de udsendte depotoversigter, og holder næppe ift. at slippe for almindelig god forbrugerinformation, eller manglende 'rettidig skriftlig helt klar varsling'. Heller ikke henvisning til en bekendtgørelse der er speciallovgivning, men meget lavere i hierakiet end forbrugerbeskyttelse og aftalelovgivning mv.

Man kan ikke ændre hovedprincipper i færdselsloven via en fagdetailbekendtgørelse, eksempelvis. Derfor tabte Tryg Forsikring primo d.m. nævnte og nedenstående sag i Sø- og Handelsretten.

Ankenævnet *for* Forsikring

14.

101233

Derfor anmoder klager Klagenævnet om at tage sit udgangspunkt i en helhedsvurdering af alle forbrugerbeskyttelseslovene og afvise selskabets 'tekniske' indsigelser, og tage klagen til følge."

Selskabet har i brev af 3/5 2024 til nævnet bl.a. bemærket:

"Indledningsvist bemærkes, at præmisserne i SØ- og Handelsrettens dom af 5. april 2024 i sagen mellem Forbrugerombudsmanden og Tryg Forsikring A/S ikke umiddelbart kan lægges til grund, fordi sagen drejer sig om varsel af generelle prisstigninger på skadesforsikringsprodukter i modsætning til denne sag, der drejer sig om varsel af ændret bonus (bonusinvalidpræmie) på et livsforsikringsprodukt. Hertil kommer, at dommen er anket til Højesteret.

Klager understreger i sin replik, at hans klage vedrører forbrugerbeskyttelse generelt og konkret om 'rettidig skriftlig helt klar varsling'.

Som det fremgår af vores svar på klagen, overholder P+ lovgivningen – såvel generelle love og de forbrugerbeskyttende regler, der gælder for livsforsikringsvirksomheder. For at understøtte dette har det været nødvendigt at beskrive livsforsikringsteknikken.

Når der er flere regler, der kan anvendes, benyttes lex-principperne, primært lex specialis, der udtrykker, at hvis der er to love, der gælder for en bestemt situation, og de er i konflikt med hinanden, vil den særlige lov have forrang over den generelle lov.

Vi medgiver, at livsforsikring er teknisk kompliceret og udfordrende at kommunikere om i et letforståeligt sprog, især livsforsikringsaftaler med gennemsnitsrenteprodukter og ydelsesgarantier. I vores kommunikation til vores medlemmer gør vi meget ud af at kommunikere så letforståeligt som muligt, hvilket vores henvisninger i klagesvaret af 16. april 2024 bekræfter.

Vi målretter naturligvis så vidt muligt vores kommunikation mod, hvem der er modtager af vores information. Eksempelvis har klager udvist forståelse og interesse for de mere tekniske forklaringer, hvorfor vi har kommunikeret mere grundigt – og dermed teknisk – til ham. Det samme gør sig gældende i vores skriftveksling med Ankenævnet.

Udover ovennævnte har vi nogle konkrete bemærkninger til følgende fra klagers replik af 19. april:

Som klager bemærker, er der i forbindelse med udarbejdelse af skemaet indsnæget sig en fejl. Fejlen er i den sidste række for 2023 december. Vi beklager fejlen og har opdateret skemaet nedenfor:

Periode	Månedligt bidrag til gennemsnitsrente	Størrelse på Invalidepension	Størrelse på Børnepension
2020 hele året	1.534 kr.	621.060 kr.	
2021 januar - juli	1.534 kr.	624.060 kr.	
2021 august	18.250 kr.	624.060 kr.	
2021 september - december	16.368 kr.	624.060 kr.	
2022 januar	19.913 kr.	645.180 kr.	
2022 februar - august	0 kr.	645.180 kr.	
2022 september	26.860 kr.	645.180 kr.	Ca. 41.000 kr.
2022 oktober - december	27.544 kr.	645.180 kr.	Ca. 41.000 kr.
2023 januar	35.437 kr.	702.360 kr.	Ca. 41.000 kr.
2023 februar - november	0 kr.	702.360 kr.	Ca. 13.000 kr.
2023 december	0 kr.	64.225 kr.	Ca. 13.000 kr.

Klager skriver, at der indbetales 1.587 kr. i månederne februar til november 2023. Bidragene indbetales til ratepension, som der er indbetalt løbende til i en stor del af perioden 2020-2023. Ratepensionen er som nævnt i vores svarskrift generelt udeladt af sagen, da det ikke er relevant.

Klager henviser til, at han mener, at vores medlemmer som private forbrugere ikke skal bekymre sig om de forsikringstekniske bagved liggende eller praktiske eller markedsmæssige årsager til prisstigninger, og at dette ikke undsiger, at medlemmerne skal modtage 'rettidig skriftlig helt klar varsling'.

Udover at P+ henviser til, hvad vi i vores svarskrift har uddybet, skal vi fremhæve, at ved indgåelse af en livsforsikringsaftale overtager en livsforsikringsvirksomhed mod en præmie en økonomisk risiko for en begivenheds eventuelle indtræden. Det er ikke en aftale om en bestemt årlig præmie eller forrentning, men en aftale om en udbetaling ved en begivenhed. En livsforsikringsaftale med gennemsnitsrenteprodukt og ydelsesgaranti kan derfor ikke sammenlignes med en skadesforsikringsaftale eller en ren opsparingskonto. Eksempelvis bliver der ved aftaleindgåelsen af en sådan livsforsikringsaftale sendt en såkaldt pensionsoversigt til medlemmet. Her bliver der ikke angivet omkostninger, forsikringspriser eller forrentning. I pensionsoversigten er i stedet angivet grundlagsydelse, beregningsydelse og prognoser, hvilket er det relevante ved en sådan livsforsikringsaftale.

Klager anfører, at det, som vi har skrevet på side 5, afsnit 1, i vores svarskrift, er irrelevant i klage over manglende rettidighed og 'skriftlig helt klar varsling' om prisstigninger.

Hertil skal bemærkes, at både størrelsen på selve invalidepensionen, men også størrelsen på bidraget, er afgørende for størrelsen for den benyttede invalidegrundlagspræmie. En større invalidepension og/eller et større bidrag (og dermed bidragsfritagelse) vil medføre en højere invalidegrundlagspræmie og dermed også en højere bonusinvalidepræmie. Modsat vil gælde ved en lave invalidepension/bidrag. Hvorfor der er sket ændring i størrelsen på bidraget eller invalidepensionen er, som klager selv skriver, ikke relevant.

I forhold til klagers kommentarer til depotoversigterne m.m. bemærkes, at det er muligt løbende at se udviklingen på klagers Min Pension for indeværende år.

Klager anfører øverst på side 3 i sin replik, at han mener, at årsagerne til de oplevede prisstigninger er irrelevante for hans klage, idet det for ham alene har betydning, om der er sket varsel.

P+ fastholder, at en forklaring på livsforsikringsteknikken er relevant og afgørende for sagen og skal generelt henvises til vores svarskrift, idet det dog skal gentages, at det er en væsentlig egen-skab ved bonus, at størrelsen fremadrettet kan ændres med kort frist, hvilket er vanskeligt for-eneligt med et egentligt varsel af medlemmerne.

Også til klagers afsluttende bemærkninger på side 3 i replikken skal henvises til vores forklaringer i svarskriftet, idet det særligt skal gentages, at der aftales en ydelse og ikke en pris."

Ankenævnet for Forsikring

18.

101233

I brev af 22/5 2024 fra klageren til nævnet hedder det bl.a.:

"P+ duplik forekommer undertegnede at være en række præciseringer uden nyt principielt eller konkret indhold for sagens kerne som er forbrugerrettens overholdelse. Om påklagede udgifter er trukket fra depot eller via indbetaling her eller der, er sagen irrelevant.

Der nævnes nu ny irrelevant indvending, muligheden for at orientere sig på minpension.pplus.dk/. P+ ved 100 %, at det hverken nytter at proklamere prisstigninger i 'Aftenshowet' eller som trafikreklame i S-tog eller på HT-busser, og jeg bliver bekymret over, at P+ prøver den slags billige argumenter af ift. Ankenævnet. Der skal skrives til hver kunde og rådgives om handlemuligheder.

P+ www kundeportal indeholder misvisende informationer, der hverken er rettidige eller retvisende! Eksempelvis har jeg breve d.å. fra P+ aktuar, der indrømmer at eksempelvis min PAL skat er forkert opgjort, 100 % forkert, har været det siden årsskiftet og man kan ikke rette det i årsopgørelsen 2023 der burde være udsendt i april 2024, men som endnu ikke er modtaget dd.! Hvordan kan P+ i en duplik henvise til en www der er 18 måneder bagud og fyldt med fejl? Jeg bliver som sagt dybt bekymret over, at P+ tester invalide argumenter af ift. Ankenævnet, ikke blot kunderne vildledes.

P+ har hele tiden haft mindst 3 veje at gå:

1. Forlig og godtgørelse par kulance uden involvering af klagenævn og dermed formentlig uden præcedensvirkning.
2. En nævnsafgørelse i Ankenævnet for Forsikring
3. En sagsbehandling ved Forbrugerombudsmanden og retligt via Sø- og Handelsretten.

Skønt P+ i svarskriftet forsøger at argumentere med, at 20-25.000 er små penge set over pensions løbetid, har det ej været så små penge for P+ at tvisten forliges (jf. 1), skønt foreslået af klager i 2023.

Vi er nu i gang med 2) ankenævnsafgørelse, og P+ ignorerer og tilsidesætter og nedvurderer fortsat forbrugerretlige aspekter af sagen, og tror en forsikringsteknisk 'snak' med klagenævn er løsningen.

Om dommen beskrevet i forrige skrivelse og P+ duplik: *Sø- og Handelsretten har afsagt ny dom, Tryg Forsikring A/S' aftalevilkår for privatforsikringer om at kunne foretage visse ændringer uden forudgående varsel var ugyldigt. Sø- og Handelsretten afgør i desuden, at kunder, omfattet af de ugyldige prisstigninger har ret til at få penge tilbage.*

Herom siger eksperterne:

'Jeg vil blive overrasket over, hvis de anker. Fordi for mig er det en meget logisk dom, en klar dom. MARIE JULL SØRENSEN, LEKTOR I FORBRUGERRET, AALBORG UNIVERSITET

For Marie Jull Sørensen, der er lektor i forbrugerret på Aalborg Universitet, så er der ikke meget at diskutere omkring dagens dom.

- Ud fra et forbrugerretligt synspunkt, så kan man ikke være ret overrasket. Forbrugerretten har et meget stort, højt beskyttelseshensyn til forbrugeren, som ganske klart siger, at vi skal kunne læse og forstå de vilkår, vi indgår aftaler på, siger Marie Jull Sørensen.'

Og det er sagens forbrugerretlige kerne, **'Vi skal kunne læse og forstå de vilkår, vi indgår aftaler på'**.

I duplik er P+ dels glade for sagen vedrører en anden type ulykker end når folk mister arbejdsevnen, dels er de glade for at sagen er anket, hvilket ikke betyder den omgøres, men at det anses principielt.

Om jeg fik brug for min invalidedækning i P+ ville det helt sikkert skyldes en pludselig eller langvarig arbejdsskade, eller anden skade måske en pludselig ulykke eller et overfald. P+ har al ret til at hæve prisen over 2 år fra 4500 til 18.500, som vi hos ... betaler for 2 ejendomme, 2 indbo, 2 biler og 2 ulykkesforsikringer...! P+ skal som [andet selskab] blot huske at varsle stigninger på invalideforsikringer.

Om der forsikringsteknisk er forskel?, betyder ikke automatisk at der forbrugerjuridisk er en forskel. Og HUSK, min oprindelige skrivelse dateret 2023-12-15, bilag 3, om Ankenævnet for Forsikring sag nr. 96625, der viser, at **[andet selskab] altså har en varslingspraksis på denne type forsikringer**. Hvorfor har [andet selskab] det?

P+ er 100 % vidende om at [andet selskab] varsler selv mindre stigninger på tilsvarende invalidedækninger. Og HUSK endvidere at ledelsen i P+ har indrømmet i mail og skrivelser til undertegnede, at have det 'skidt' med den manglende varsling, jf. P+ skrivelser dateret 2023-11-24 bilagt til Ankenævnet, hvor P+ formulerer det sådan: **'Det er et emne som vores lederkreds har været meget opmærksom på'**.

'Information om prisstigninger

Det er også korrekt, at vi ikke har informeret om regulering af priserne for forsikringerne.

Det er et emne som vores lederkreds har meget opmærksomhed på. Derfor er dine kommentar og synspunkter bragt videre og de vil være en del af den vurdering der foregår.'

Læg dertil at andre pensionskunder har klaget over problemet på Trustpilot.dk, jf. eksempel her:

...

P+ ved at kunderne er meget utilfredse med pludselige tårnhøje uvarslede prisstigninger og ledelsen har det fulde fokus på den manglende varsling, det er med overlæg og meget ansvarspådragende.

Der er mange juridiske principper at afveje, og derfor mange retssager og domstols-niveauer. P+ duplik bemærkninger om Lex-specialis er et princip, men der er andre principper. Det er ikke muligt at tilsidesætte forbrugerretten og aftaleloven via forsikringsbetingelser, derfor tabte Tryg Forsikring primo april nævnte sag i Sø- og Handelsretten, vedlagt her 7 DR skærmdump om sagen.

Analogt kan DK ikke kan udmønte detailplaner og vejledninger, havmiljøregler i strid med EU retten, uden at det kan omgøres. Som nævnt, man kan analogt ikke ændre hovedprincipper i færdselsloven via en fagdetailbekendtgørelse, blot et andet eksempel.

Jeg sætter min lid til at Ankenævnet for Forsikring er i stand til at anlægge en forbrugerretlig vinkel.

Jeg sætter endvidere min lid til at Ankenævnet for Forsikring, udover at tage stilling, uanset udfald også vil tage sagen videre til ombudsmanden og informere Finanstilsynet, især såfremt P+ ønsker

at fremture på sammen måde som Tryg Forsikring, og mod alle odds, alligevel ønsker at trætte systemerne og køre sagen helt principielt og helt op til sidste retsinstans via Sø- og Handelsretten.

Derfor anmoder klager Klagenævnet om at tage sit udgangspunkt i en helhedsvurdering af alle forbrugerbeskyttelseslovene og afvise selskabets 'tekniske' indsigelser, og tage klagen til følge."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. I brev af 24/11 2023 fra selskabet til klageren hedder det bl.a.:

"Jeg har noteret mig, at du klager over følgende punkter:

- Oplysning om pris mangler ved tilpasning af invalidedækning på hjemmesiden
- Manglende information rettidigt om prisstigninger på invalidepension
- ...

Pris på forsikringsdækninger

Det er korrekt, at du ikke kan se prisen for de enkelte af dine forsikringsdækninger, hverken når du ændrer dem på Min Pension eller andre steder i øvrigt.

Vi mener ikke prisen er afgørende, for den dækning man har behov for og dermed vælger, så derfor har vi ikke udviklet vores system, til at vise de enkelte priser. De samlede priser for forsikringer ved død og invaliditet fremgår af den årlige Depotoversigt. Derudover kan man få dem oplyst ved at kontakte os.

I stedet for prisen viser vi på Min Pension, hvad ændringen af en forsikringsdækning betyder for prognosen på alderspensionen.

Information om prisstigninger

Det er også korrekt, at vi ikke har informeret om regulering af priserne for forsikringerne. Det er et emne som vores lederkreds har meget opmærksomhed på. Derfor er dine kommentar og synspunkter bragt videre og de vil være en del af den vurdering der foregår.

Over de sidste 5 år er vores udgifter, til medlemmer som bevilges invalidepension, steget med 20%. Det er årsagen til at prisen for invalidepension er steget som den er. Derfor har vi startet forskellige tiltag som blandt andet Online Læge. Det har bestyrelsen forklaret senest i Nyhedsbrev i oktober 2023 - se her pplus.dk/presse-og-nyheder/nyheder-pressemeddelelser/derfor-tilbyder-p-forebyggende-sundhedstilta

Reduceret betaling for 2022 og 2023

Da du fik din pensionsordning hos os i 2015, kan jeg se at du har aftalt en invalidepension på 600.000 kr. Jeg kan se, at du har bedt om at få ændret din dækning til minimum, som er 20 % af din alderspension, pr. 1. december 2023. Du har siden 2015 har haft mulighed for at nedjustere din dækning, hvis dit behov ændrede. Da du først kontakter os nu, kan vi ikke nedsætte dækningen tilbage i tid og dermed reducerer din betaling.

Hver år sender vi en Pensionsoversigt, der blandet andet viser de aktuelle forsikringsdækninger og vi sender en Depotoversigt der viser indtægter og udgifter. På baggrund af disse, anbefaler vi

Ankenævnet *for* Forsikring

21.

101233

man løbende tager stilling til, om der skal justeres på for eksempel forsikringsdækningerne og eventuelt kontakter os.

...

Nedsættelse af invalidedækning

Jeg kan forstå i dine klager, at du har været på hjemmesiden for at se dine muligheder for at nedsætte din invalidepension. Du skriver at du efterfølgende har fået oplyst, at du ikke kan nedsætte til min. men kun til 20 %.

Det er korrekt, at du kun kan nedsætte din invalidepension til 20 % af din alderspension. Årsagen til dette minimum er, at der er indbetalt til pensionsordningen via ... ansættelse og overenskomsten har disse begrænsninger.

I tilbud du har modtaget fra ... kan du se, at din invalidepension kan nedsættes til 12.876 kr. årligt. På vores hjemmeside Minpension/ppluss.dk kan du nedsætte din invalidepension til 1.073 kr. mdl. hvilket svarer til 12.876 kr. årl. Jeg beklager hvis du synes det er uklart og vildledende."

Klageren har i brev af 15/12 2023 til selskabet bl.a. anført:

"Klagen går på, at P+ ikke har udsendt individuelle breve i e-boks oktober 2020, 2021 og 2022 ved varslings om prisstigninger på invalideforsikring og rådgivning om kundens konkrete muligheder for at reducere udgiften eller helt undgå den. Således som det fremgår af bilag 2.

Prisstigningerne tilsendes først medlemmerne i e-boks i depotoversigt i april året efter stigningerne er trådt i kraft december 2 år før *), og heller ikke her henledes opmærksomheden på prisstigninger, ligesom der igen ikke ydes vejledning og rådgivning herom. At der på det tidspunkt er gået 18 måneder over varslingsfristen 30 dage før ikrafttræden, kan kun føre til at kunderne fratages lovpligtige rettigheder i mindst 18 måneder.

At det gentager sig både for forsikringsåret 2021, 2022 og 2023 kan kun føre til at bristet er alvorligt, og at kompensation skal opgøres ift. 18 måneder i alle 3 år.

Størrelsen på stigningerne er ikke et klagepunkt, da P+ alene bestemmer pris på forsikringer og kan, men det påvirker krav om størrelse af godtgørelse og kompensation afledt af ulovlig varslingspraksis.

Konkret er der i mit tilfælde tale om, at invaliditetsforsikring, stiger ekstraordinært i 3 år:

Forsikrings år	Pris invaliditetsdækning	Stigning kr.	Stigning procentuelt
2020	2.451		
2021	4.474	2.023	82,5 %
2022	11.119	6.645	148,5 %
2023	18.118	6.990	63,0 %

*) Depotoversigt dækker forskudt af kalenderår (december-november) oplyser P+ mundtligt 27/11."

Af selskabets brev af 19/1 2024 til klageren fremgår bl.a.:

"Varsling om prisstigninger

I henhold til vores forsikringsbetingelser (P+ Regulativ 2011 tidligere DIP Regulativ 4) pkt. 28.2, punkt 1, har vi hjemmel til at omregne pensioner mv., hvis den konstaterede dødelighed eller in-

Ankenævnet for Forsikring

23.

101233

validitetshyppighed i pensionskassen set over en treårig periode afviger til ugunst for pensionskassen i forhold til grundlagets forudsætninger.

I forhold til hvor vidt vi er forpligtet til at informere om disse ændringer, henviser du til § 6, stk. 4, i god skik bekendtgørelsen. Denne bestemmelse anvendes imidlertid ikke for varsling af ændringer i skades- og livsforsikringsselskaber, jf. sidste punktum i stk. 4.

Det er derimod Informationsbekendtgørelsen § 4 (gengivet nedenfor), der regulerer, hvilke oplysninger vi skal give under aftalens løbetid og ved ændringer.

'Oplysninger under aftalens løbetid og ved ændringer

§ 4. Under forsikringsaftalens løbetid kan væsentlige ændringer til ugunst for forsikringstageren i de i § 3, stk. 1, nævnte forhold ikke finde sted uden varsel til forsikringstageren herom på papir eller andet varigt medium. Dette gælder dog ikke, hvis ændringen er begrundet i udefrakommende forhold, som forsikringsselskabet ikke har indflydelse på.

Stk. 2. Såfremt forsikringsaftalen er etableret som led i et ansættelsesforhold, et organisationsforhold eller forhold af lignende karakter kan oplysningerne dog gives i forbindelse med, at ændringerne træder i kraft.'

Vi har vurderet, at prisstigningen ikke har været en 'væsentlig ændring', som vi er forpligtet til at informere om.

...

Betaling for invalidepension i december

Afslutningsvis spørger du til prisen for din invalidedækning efter denne er reduceret til 20 % af, den forventede alderspension, pr. 1. december 2023. Prisen er i den forbindelse ændret fra 1.530,57 kr. mdl. til 138,94 kr. mdl. pr. 1. december 2023.

Den samlede udgift til invalidepensionen i 2023 er 18.261,98 kr. og fra 1. januar 2024 er der ikke længere betaling for forsikringer ved invaliditet, som det også fremgår af de bilag, du har indsendt."

Af depotoversigt for 1/1 2020 til 31/5 2020 fremgår bl.a.:

Depotoversigten viser udviklingen i det samlede depot i P+ i perioden 1. januar til 31. maj 2020.

Ændringer for perioden gennemført inden 9. juni 2020 indgår i depotoversigten. Ændringer gennemført efter denne dato vil fremgå af del 2 af depotoversigten.

Depotoversigt for perioden 1. januar til 31. maj 2020

Depot den 1. januar	1.304.054,55 kr.
Depot den 1. januar Opsparing	853.956,66 kr.
Afkast før skat og efter investeringsomkostninger	-59.336,56 kr.
Depot den 31. maj Opsparing	794.620,09 kr.
Årets bevægelser	-59.336,57 kr.
Depot den 1. januar Regulativ 4	450.097,89 kr.
Pensionsindbetalinger efter arbejdsmarkedsbidrag	7.499,99 kr.
Afkast før skat og efter investeringsomkostninger	5.519,18 kr.
Betaling for forsikringsdækning ved død	3,33 kr.
Betaling for forsikringsdækning ved invaliditet	-2.071,83 kr.
Betaling for gruppelevsordning	-775,00 kr.
Administrationsomkostninger	-177,50 kr.
Depot den 31. maj Regulativ 4	460.096,07 kr.
Årets bevægelser	9.998,18 kr.
Depot den 31. maj	1.254.716,16 kr.

Ankenævnet for Forsikring

24.

101233

"

Af depotoversigt for 1/6 2020 til 31/12 2020 fremgår bl.a.:

"

Depotoversigten viser udviklingen i depotet for 2020 i P+, dog tidligst fra den 1. juni 2020. Udviklingen i depotet for perioden 1. januar – 31. maj 2020 fremgår af Depotoversigt del 1 – 2020.

Ændringer gennemført inden 17. marts 2021 indgår i depotoversigten. Ændringer gennemført efter denne dato vil fremgå af næste års depotoversigt.

Depot den 1. juni 2020	0,00 kr.
P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4	
Depot den 1. juni 2020	0,00 kr.
Konverteringsdepot	460.871,07 kr.
Indbetaling efter AMB	10.500,00 kr.
Overført til MedlemsMidler	-210,00 kr.
Forrentning for PAL	7.913,86 kr.
Pensionsafkastskat (PAL)	-2.055,26 kr.
Betaling for forsikringer ved invaliditet	-2.451,74 kr.
Betaling for gruppeforsikring	-1.860,00 kr.
Administrationsomkostninger	-248,50 kr.
Depot den 31. december 2020	472.459,43 kr.
Bevægelse i alt	472.459,43 kr.
MedlemsMidler	
Depot den 1. juni 2020	0,00 kr.
Overført til MedlemsMidler	210,00 kr.
Afkast for PAL	5,96 kr.
Pensionsafkastskat (PAL)	-0,91 kr.
Betaling for forsikringer ved død	6,71 kr.
Udlodning	83.189,32 kr.
Depot den 31. december 2020	83.411,09 kr.
Bevægelse i alt	83.411,08 kr.
Kapitalpension P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4	
"	

Af depotoversigt for 2021 fremgår bl.a.:

"

Depotoversigten viser udviklingen i depotet for 2021 i P+.

Ændringer gennemført inden 27. april 2022 indgår i depotoversigten. Ændringer gennemført efter denne dato vil fremgå af næste års depotoversigt.

Ankenævnet for Forsikring

25.

101233

Depot den 1. januar 2021		1.454.576,46 kr.
P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4		
Depot den 1. januar 2021	472.459,43 kr.	
Indbetaling efter AMB	87.889,27 kr.	
Overført til Medlemsmidler	-1.757,79 kr.	
Afkast før PAL	7.462,84 kr.	
Pensionsafkastskat (PAL)	-1.141,80 kr.	
Betaling for forsikringer ved invaliditet	-4.474,71 kr.	
Betaling for forsikringer ved død	-0,08 kr.	
Betaling for gruppeforsikring	-1.860,00 kr.	
Administrationsomkostninger	-360,00 kr.	
Depot den 31. december 2021	558.217,15 kr.	
Bevægelse i alt		85.757,73 kr.
MedlemsMidler		
Depot den 1. januar 2021	83.411,09 kr.	
Overført til Medlemsmidler	1.757,79 kr.	
Afkast før PAL	10.601,54 kr.	
Regulering af basiskapital	4.267,93 kr.	
Pensionsafkastskat (PAL)	-2.311,07 kr.	
Betaling for forsikringer ved død	305,77 kr.	
Depot den 31. december 2021	98.033,05 kr.	
Bevægelse i alt		14.621,96 kr.
Kapitalpension P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4		
"		

Af depotoversigt for 2022 fremgår bl.a.:

"

Depotoversigten viser udviklingen i depotet for 2022 i P+.

Ændringer gennemført inden 28. april 2023 indgår i depotoversigten. Ændringer gennemført efter denne dato vil fremgå af næste års depotoversigt.

Depot den 1. januar 2022		1.664.929,95 kr.
P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4		
Depot den 1. januar 2022	558.217,15 kr.	
Indbetaling efter AMB	119.053,97 kr.	
Overført til Medlemsmidler	-2.381,08 kr.	
Afkast før PAL	39.817,27 kr.	
Betaling for forsikringer ved invaliditet	-11.119,92 kr.	
Betaling for forsikringer ved død	1,30 kr.	
Betaling for gruppeforsikring	-2.100,00 kr.	
Administrationsomkostninger	-370,00 kr.	
Depot den 31. december 2022	701.118,70 kr.	
Bevægelse i alt		142.901,54 kr.

Ankenævnet for Forsikring

26.

101233

MedlemsMidler

Depot den 1. januar 2022	98.033,05 kr.	
Overført til Medlemsmidler	2.381,08 kr.	
Afkast for PAL	2.987,01 kr.	
Regulering af basiskapital	3,82 kr.	
Betaling for forsikringer ved død	368,09 kr.	
Depot den 31. december 2022	103.773,04 kr.	
Bevægelse i alt		5.740,00 kr.
Kapitalpension P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4		
"		

Af "Forsikringsbetingelser til P+ Regulativ 2011, tidligere DIP Regulativ 4", af september 2023 fremgår bl.a.:

"INVALIDITETSYDELSE

Der er følgende muligheder:

- Bidragsfritagelse.
- Varig invalidepension.
- Midlertidig invalidepension.
- Børnepension.

...

8. Varig invalidepension

...

8.2 Du kan skriftligt fravælge varig invalidepension, medmindre du er obligatorisk medlem i offentlig ansættelse. Fravalget af invalidepension får virkning fra den første i måneden, efter P+ har bekræftet modtagelsen af fravalget.

8.3 Du kan som medlem vælge en forøgelse af din varige invalidepension til en vis andel af din løn. Størrelsen af denne andel samt tidspunktet for valget af den forøgede varige invalidepension fastsættes af bestyrelsen. Bestyrelsen kan bestemme, at aldersgrænsen reguleres i forhold til ændringer i folkepensionsalderen. Du kan imidlertid løbende vælge, at din varige invalidepension skal svare til mellem 0 og 80 % af din løn, idet din varige invalidepension altid kan udgøre 100 % af din alderspension, jf. dog 8.4 nedenfor. For obligatoriske medlemmer i offentlig ansættelse skal den varige invalidepension dog udgøre mindst 20 % af alderspensionen.

...

9. Midlertidig invalidepension

...

9.2 Hvis du har tilvalgt midlertidig invalidepension, kan du til enhver tid skriftligt fravælge midlertidig invalidepension. Fravalget af midlertidig invalidepension får virkning fra den første i måneden, efter P+ har bekræftet modtagelsen af fravalget.

...

10. Børnepension

...

10.3 Du kan løbende tilvælge, fravælge eller ændre størrelsen af din børnepension ved invaliditet. Ændringer kan dog ikke foretages hvis du har ansøgt om eller modtager invalidepension.

...

ØVRIGE BESTEMMELSER

...

28. Beregningsgrundlag

28.1 Bestyrelsen fastsætter i samråd med den ansvarshavende aktuar de beregningsgrundlag, som anvendes ved beregning af pensioner, udtrædelsesgodtgørelser mv. og ved beregning af værdien af P+'s pensionsforpligtigelser.

28.2 I beregningsgrundlagene indgår forudsætninger om fremtidige renter, omkostninger, invaliditets- og dødsfaldsrisiko og ægteskabs- og børnehypothek – alt under hensyn til alder.

Beregningsgrundlagene anmeldes til Finanstilsynet. I det tekniske grundlag, som gælder for Regulativ P+ 2011, tidligere DIP Regulativ 4, er anført bestemmelser om, at P+'s bestyrelse i samråd med aktuaren kan beslutte at omregne pensioner mv. i overensstemmelse hermed, hvis en eller flere af følgende betingelser opfyldes:

1. Den konstaterede dødelighed eller invaliditetshyppighed i pensionskassen set over en treårig periode afviger til ugunst for pensionskassen i forhold til grundlagets forudsætninger.
2. De konstaterede forhold vedrørende børn og ægtefæller afviger til ugunst for pensionskassen set i forhold til grundlagets forudsætninger.
3. Grundlagets forudsatte omkostningsprocent er lavere end gennemsnittet af livsforsikringssekskabers og pensionskassers omkostningsprocent for de seneste tre kalenderår fra et givent tidspunkt.
4. Grundlagsrenten overstiger nyinvesteringsafkastet efter skat på lange statsobligationer.
5. P+'s realiserede afkast efter skat har over en treårig periode ligget under grundlagsrenten.
6. Ændringer i lovgivningen medfører, at væsentlige forudsætninger i grundlaget brister.

Ovenstående betingelser for ydelser gælder alle medlemmer optaget på Regulativ P+ 2011, tidligere DIP Regulativ 4, inklusive al bonus.

29. Bonus

29.1 Som medlem kan du være berettiget til bonus i henhold til P+'s Bonusregulativ, hvor regler om beregning og fordeling af bonus fremgår. Bonusregulativet fastsættes af P+'s bestyrelse og anmeldes til Finanstilsynet. Bonusregulativet kan til enhver tid uden varsel ændres af bestyrelsen med bindende virkning for det enkelte medlem."

Nævnet udtaler:

Klageren fik i 2015 pensionsordning i selskabet, hvor han fik en livrente og en invalideforsikring (med en forsikringssum på 600.000 kr. årligt) i et gennemsnitsrenteprodukt, og hvor der er ret til bonus. Klageren har pr. 1/12 2023 nedsat summen til 20 % af størrelsen på hans alderspension, hvilket er minimumsdækningen. Klageren overgik pr. 1/1 2024 til udbetaling af alderspension.

Klageren er utilfreds med, at selskabet ikke har varslet prisstigningerne på invalideforsikringen for 2021-2023. Klageren har anført, at selskabet har overtrådt informationsbekendtgørelsens

§ 4, sekundært § 6, stk. 4, i god skik-bekendtgørelsen. Klageren har opgjort, at prisen for forsikringen i 2021 var 4.474 kr., i 2022 var 11.119 kr., og i 2023 var 18.118 kr. Der er tale om prisstigninger på 148,5 % fra 2021 til 2022 og 63 % fra 2022 til 2023. Klageren er først blevet orienteret bagudrettet om priserne, når selskabet i april har udsendt et depotregnskab for året før. Klageren har anført, at selskabet er forpligtet til skriftligt at varsle prisstigningerne med et varsel på 30 dage før ikrafttræden. Selskabet burde endvidere have rådgivet individuelt om muligheder for at reducere dækningsomfanget og dermed forsikringsudgiften. Klageren kræver, at selskabet betaler en compensation for, at selskabet 3 år i træk har oplyst 18 måneder for sent om prisstigninger på forsikringen.

Selskabet har anført, at der er tale om ændringer i bonusinvalidpræmierne i et gennemsnitsrenteprodukt, hvorfor der ikke er krav om varsling af ændringerne. Bonusinvalidpræmierne fastsættes mindst en gang årligt ud fra udviklingen i invalidetilkendelser og størrelsen af de kollektive reserver. Medlemmernes depot fratrækkes løbende betaling for invalideforsikring i form af bonusinvalidpræmier, ligesom de løbende tilskrives forrentning i form af depotrente. Når der sker ændringer i bonusinvalidpræmierne, er det derfor en ændring i størrelsen af bonus og ikke en ændring i den aftalte grundlagspræmie. Selskabet har anført, at stigningerne skyldes, at selskabet har øgede udgifter til invalidepension, men også, at klagerens forsikringsdækning er steget som følge af hans lønudvikling og perioder med større pensionsindbetalinger. Selskabet har løbende informeret medlemmerne generelt om tiltag mod de stigende invalideudgifter, og klageren har på netpension mulighed for løbende at se udviklingen på hans depot for indeværende år. Selskabet har anført, at hvis klageren havde nedsat sin invalidedækning til en standardinvalidedækning pr. 1/2 2022, ville det blot have betydet en stigning i hans månedlige livrente fra 1/1 2024 på under 1 %. Selskabet har anført, at § 6, stk. 4, i god skik-bekendtgørelsen ikke anvendes for varsling af ændringer i skades- og livsforsikringsselskaber, jf. sidste punktum i stk. 4. Selskabet har anført, at det derimod er informationsbekendtgørelsens § 4, der regulerer, hvilke oplysninger selskabet skal give under aftalens løbetid og ved ændringer, og at selskabet har "vurderet, at prisstigningen ikke har været en 'væsentlig ændring', som vi er forpligtet til at informere om".

Nævnet bemærker, at prisstigninger på 148,5 % og 63 % udgør væsentlige prisstigninger, og at det i almindelighed er ønskeligt, at selskabet informerer kunderne om sådanne stigninger, når det bliver selskabet bekendt, at sådanne væsentlige prisstigninger på invalideforsikringen vil træde i kraft.

Nævnet finder imidlertid, at det forhold – at selskabet ikke forlods har informeret klageren om prisstigningerne på forsikringen i 2021-2023 – ikke har den konsekvens, at prisstigningerne er ugyldige, eller at selskabet har handlet erstatningspådragende. Nævnet har derfor ikke grundlag for at pålægge selskabet at betale en kompensation til klageren.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at invalideforsikringen er en obligatorisk del af en pensionsordning i et gennemsnitsrenteprodukt, og at det ikke har været hensigten med en sådan invalideforsikring, at de sikrede personer løbende skal skrue op eller ned for dækningen afhængig af prisen på den kollektive invalideforsikring – hertil bemærkes endvidere, at ønsker om "opjustering" af invalidedækningen vil kunne udløse krav om, at den sikrede kan afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, hvilket i visse situationer vil stille den sikrede i en dårlig position.

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at prisen for invalideforsikringen hviler på et kollektivt grundlag, idet et overskud på forsikringen kommer kollektivet af forsikrede til gode i form af bonus, der anvendes til at fastsætte en lavere præmie (bonusinvalidepræmie). Bonus er ikke garanteret, og selskabets tilskrivning af bonus i form af lave bonusinvalidepræmier kan ændre sig på relativt kort tid, hvis udviklingen tilsiger det. Afhængig af selskabets bonusregulativ, kan bonus tilskrives med bagudrettet virkning.

Nævnet bemærker, at prissætningen for invalideforsikringen adskiller sig væsentligt fra den situation, hvor en forsikringstager indgår en aftale med et forsikringsselskab om en skadeforsikring til en bestemt pris for en forsikringsperiode på typisk et år ad gangen.

Ankenævnet for Forsikring

30.

101233

Nævnet bemærker videre, at selskabet har oplyst, at klageren på netpension har haft adgang til depotregnskaber, hvor han løbende har kunnet følge med i, hvilke betalinger for invalideforsikringen, han har afholdt.

Nævnet har videre lagt vægt på, at der efter nævnets opfattelse ikke ud af bekendtgørelse om information om livsforsikringsaftaler, regler om god skik eller andre retsregler kan udledes en forpligtelse for selskabet til at varsle ændringer i invalidepræmier for en pensionsordning af pågældende type, når disse præmieændringer beror på ændringer i bonus.

Nævnet har henset til, at nævnet ikke er bekendt med, at det i pensionsbranchen har været sædvanligt, at pensionsselskaberne i en situation som den foreliggende har varslet sådanne præmieændringer på obligatoriske, kollektive forsikringsprodukter. Det vil have vidtrækkende konsekvenser, hvis nævnet tillægger det civilretlige konsekvenser, at der ikke er sket forudgående varsling af prisstigningen på det obligatoriske, kollektive forsikringsprodukt.

Nævnet bemærker, at Finanstilsynet er tilsynsmyndighed over for pensionsselskaberne. Det gælder dels i forhold til pensionsselskabernes tekniske grundlag – herunder principper for beregning af invalidepræmier og fordeling af bonus – dels i forhold til regler for selskabernes forpligtelser til at informere kunderne om forhold ved deres pensionsordning.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings

Ankenævnet *for* Forsikring

31.

101233